

**YANGI INNOVATSION TA'LIM
TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANIB
MAKTABGA TAYYORLOV YOSHDAGI BOLALARGA
XORIJIY TILLARNI O'RGATISH**

Abdumajitova Sayyohat Abduqosimovna

Termiz davlat Pedagogika instituti
Maktabgacha ta'limda tarbiyani tashkil etish kafedrası
o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha katta yoshdagi bolalarga xorijiy tillarni o'rgatishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va bolalarning bilim olishida asqotadigan usul va metodlar haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, kata yosh, texnologiya, usul, metod, tajriba, intellekt, muammo, mutaxassis.

Аннотация: В статье рассматривается применение современных технологий в обучении детей старшего дошкольного возраста иностранным языкам, а также методы и приёмы, способствующие этому.

Ключевые слова: Дошкольное образование, старший возраст, технология, метод, способ, опыт, интеллект, проблема, специалист.

Annotation: This article discusses the use of modern technologies in teaching foreign languages to older preschool children and the methods and techniques that facilitate children's learning.

Keywords: Preschool education, older age, technology, method, method, experience, intellect, problem, specialist.

Yurtimizda bolalarning ta'lim-tarbiyasiga juda katta e'tibor berilmoqda. Davlatimiz rahbari tomonidan ayniqsa maktabgacha ta'lim tizimida alohida yangilanish va o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. "Qaysi sohani olmaylik, biz zamonaviy yetuk kadrlarni tarbiyalamasdan turib biron-bir o'zgarishga, farovon hayotga erisha olmaymiz. Bunday kadrlarni, millatning sog'lom genofondini tayyorlash, avvalo, maktabgacha ta'lim tizimidan boshlanadi"-deya ta'kidlaydi yurtboshimiz Sh.M.Mirziyoyev [1]. Prezidentimiz tomonidan Maktabgacha ta'lim

tizimini tubdan takomillashtirish borasida keng ko'lamda amalga oshirilayotgan ishlar maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni har tomonlama intellektual qobiliyatga ega bo'lgan shaxslar bo'lib yetishishining asosidir. Darhaqiqat, so'ngi 5-6 yil ichida yurtimizda ta'lim sohasida jumladan, maktabgacha ta'lim tizimida juda katta ishlar amalga oshirildi. Har bir narsaning mustahkamligi uning poydevoriga bog'liq bo'lganligidek, yoshlarning bilimli, salohiyatli bo'lishi uzluksiz ta'limning bosh bo'g'ini maktabgacha ta'limning qanday berilishiga va uning sifatiga bog'liq. Ingliz tili faoliyatlarini yangicha tashkil etish va unda har kuni bolalarni til o'rganishga bo'lgan qobiliyatlarini shakllantirib boruvchi innovatsion jarayonlarni olib borish juda muhimdir. So'nggi yillarda ingliz tilini o'rganayotganlar soni keskin oshdi. Ilg'or odamning tillarni bilmasdan qololmasligi deyarli hamma uchun inkor etilmaydi. Bolalarga chet tilini o'rgatish yoshi ham o'zgardi. Agar shu paytgacha metodika birinchi navbatda maktab o'quvchilari uchun mo'ljallangan bo'lsa, endi ota-onalar bolalarni imkon qadar ertaroq, ya'ni maktabgacha ta'lim yoshidanoq chet tili bilan tanishtirishga harakat qilmoqdalar. Bundan tashqari, maktabgacha yosh mutaxassislar tomonidan ushbu turdagi ta'lim uchun eng qulay davr sifatida tan olingan.

Ingliz tiliga talab ortib borayotgan bugungi jamiyatda malakali chet tili mutaxassislariga bo'lgan ehtiyojning tobora ortib borayotganligini ba'zi muammolarni keltirib chiqarmoqda. Jumladan, ularning yetishmasligi juda achinarli natijalarga olib keladi. Tilshunoslik asoslariga zo'rg'a ega bo'lgan odamlar o'zlarini bolalarga ta'lim berishga qodir deb bilishadi, chunki bu bilimlar go'yoki kichik bolalar uchun yetarli. Natijada, vaqt behuda ketmoqda, balki bolalarning ushbu sohadagi keyingi ta'limiga ham zarar yetmoqda. Barchamizga ma'lumki, o'qitishdan ko'ra qayta o'rganish qiyinroq va bolaning talaffuzini tuzatish og'irroq masala. Ammo bolalar oldiga tilni yaxshi biladigan kishilar kelganda ham ko'pincha kerakli natijaga erisha olmaydi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni o'qitish maktab o'quvchilari va kattalarni o'qitishdan ko'ra alohida metodik yondashuvni talab qiladigan murakkab jarayon. Uslubiy savodsiz vazifalarga duch kelgan bolalar uzoq vaqt davomida chet tilini o'rganishni rad etishlari, o'z qobiliyatlariga ishonishlarini yo'qotishlari mumkin.

Belgilangan ushbu vazifalardan kelib chiqib, ushbu magistrlik dissertatsiyasini biz maktabgacha yoshdagi bolalarning chet tillarini o'rganish sohasidagi imkoniyatlarini tavsiflaymiz, maktabgacha yoshdagi bolalar uchun chet tillarini o'rganishning asosiy maqsad va vazifalarini ko'rsatgan holda maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tillarini o'rgatishning asosiy usullari, foydalaniladigan innovatsion vositalarga e'tibor qaratdik.

Ingliz tilini bolalarga o'rgatishda ularning tajribasini jalb etish va o'rganishga qiziqish o'sishi uchun innovatsion usullar juda muhimdir. Texnologiyalar, interaktiv darsliklar va ta'limiy o'yinlar tilni o'rganishni qizg'indirib, o'rganish natijalarini oshirishadi. Shu tufayli, interaktiv dasturlar, ta'limiy o'yinlar va onlayn platformalar yosh o'quvchilarni qizg'indirib, bu jarayonni mamnun etadi. Qo'shimcha ravishda, tillarining tajribasini oshirish uchun interaktiv darslar juda muhimdir. Rollash, guruh faoliyatlari va tillar ichidagi hikoyalar tili o'rganishni dinamik va qiziqarli jarayon qiladi. Ular emotsional o'zgarishlarni oshirish, yangiliklarni qayta ko'rib chiqish va muhokama qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam bera olishadi. Bu usullar faqat o'quvchilarning xususiyatlari bo'yicha yo'nalishlarni boshqarishga yordam beradi, balki ijodkorlik va qiyinchiliklarni ham rivojlantirishga xizmat qiladi. Global asrda ma'no muhim bo'lgan texnologiyalar o'z vazifasini bajaradi. Interaktiv ilovalar, ta'limiy o'yinlar va onlayn platformalar tilni o'rganishni osonlashtiradi, bu vositalar orqali ta'lim jarayonini tezlashadi. Texnologiyadan tashqari, interaktiv mashg'ulotlar ham juda muhimdir. Rollash, guruh faoliyatlari va tillar ichidagi hikoyalar ta'limni o'rganishni dinamik va qiziqarli jarayon qiladi. Bundan tashqari, bu usullar farzandlarning turli o'qish xususiyatlarini bajarishga yo'l qo'ymaydi, balki ijtimoiy muloqotni rivojlantiradi, kommunikatsiya ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'qituvchilar shaxsiy usullar yaxshi natijalar olish uchun mukharrir bo'lishni tanib, uning asosiy talablariga mos ravishda maslahat bera olishadi. Insonlar o'zgaruvchan va hayotiy zarur tavsiyalar berishadi. Axborot va kommunikatsiya texnologiyalari sohasidagi yangiliklar, ta'limiy muassasalarni yanada rivojlantirishda katta rol o'ynaydi. Raqobatli bo'lish uchun, yangi texnologiyalarni o'rganish, ularni mashg'ulotlar jarayonida amalga oshirish va bolalarga maqbulroq ta'lim berish kerak. Shu tufayli, tarbiyachilar

o'z malakalarini va bilimlarini yanada oshirib, bolalarga eng yaxshi ta'limi ta'minlashadi. Umumiy holda, bolalarga ingliz tilini o'rgatishda innovatsion usullar yosh o'quvchilarni qiziqtarish va o'rganishni sevgi bilan bog'lash uchun zarurdir. Chet tili nafaqat maktablar va universitetlarda, balki ko'plab qo'shimcha maktabgacha ta'lim muassasalarida ham ta'limning majburiy tarkibiy qismiga aylandi. Chet tilini o'qitishning asosiy muammosi bolalarning yoshi. Ma'lumki, bolalar o'rganish uchun qulayroqdir. Yaqin vaqtgacha o'qitish metodikasi bolalarga qaratilgan edi maktab yoshi, endi ota-onalar chet tilini o'rganishni iloji boricha erta boshlashga intilmoqda. Maktabgacha yoshi, ayniqsa, chet tilini o'rganishni boshlash uchun juda qulaydir. Bu yoshdagi bolalar til hodisalariga nisbatan sezgirliги bilan ajralib turadi, ular o'zlarining nutq tajribalarini, tilning "sirlarini" tushunishga qiziqishadi. Ular kichik hajmni osongina va qat'iy eslashadi til materiali va uni yaxshilab ko'paytiring. Yoshi bilan bu qulay omillar kuchini yo'qotadi. Chet tilni o'rganish uchun erta yosh afzalroq bo'lishining yana bir sababi bor. Bola qancha yosh bo'lsa, shuncha kamroq bo'ladi. So'z boyligi yilda mahalliy til, ammo shu bilan birga uning nutqiga bo'lgan ehtiyojlari ham kam: kichik bolada aloqa sohalari katta yoshdagilarga qaraganda kamroq, u hali murakkab aloqa muammolarini hal qilishi shart emas. Bu shuni anglatadiki, u chet tilini o'zlashtirganda, ona va chet tillaridagi imkoniyatlar orasidagi bunday katta farqni sezmaydi va uning muvaffaqiyat hissi kattaroq bolalarnikiga qaraganda yorqinroq bo'ladi. Bolalarni o'qitish - bu maktab o'quvchilari va kattalarga qaraganda mutlaqo boshqacha uslubiy yondashuvni talab qiladigan juda qiyin masala. Agar kattalar chet tilida gaplashsa, bu uning boshqalarga o'rgatishi mumkin degani emas. Uslubiy jihatdan nochor darslarga duch kelganda, bolalar uzoq vaqt davomida chet tilidan nafratlanishlari va o'z qobiliyatlariga bo'lgan ishonchlarini yo'qotishlari mumkin. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan faqat tajribali mutaxassislar ishlashi kerak.

Ijtimoiy-madaniy yondashuvning til ta'limidagi umumiy maqsadi kursantlarni ingliz tili vositalari orqali ko'p madaniyatli dunyoda madaniyatlararo muloqot kompetensiyasini rivojlantirish orqali faol hamkorlikka tayyorlashdir. Til muayyan ijtimoiy-madaniy voqelikni aks ettiruvchi vosita bo'lib, uni egallash orqali biz

madaniyatga tegishli olam manzarasini ham egallaymiz. Til bilishning o'zi aslida madaniyat belgisining bir ko'rinishidir. Barchamizga ma'lumki bizning buyuk bobolonlarimiz ham qadimdan ikki, uch tilni bilganlar. Bu esa ularga boshqa millat vakillari bilan erkin muloqot qilish va hamnafas yashash imkonini bergan. Darhaqiqat, bugungi kunga kelib Ingliz tillarini o'qitishning ijtimoiy-madaniy konteksti o'zgargan deb ayta olamiz. Xalqaro muloqot tillarini o'qitishning hozirgi bosqichida tili o'rganilayotgan mamlakat madaniyatini bilish tildan foydalanishda muhim ahamiyatga ega. Tilni madaniyat bilan birga o'rganish zamonaviy til ta'limining asosiy yo'nalishi hisoblanadi va buni amalda unumli ishlata olish katta muvaffaqiyatlarga olib keladi. Tilni o'rganilayotgan jamiyat madaniyatidan uzilgan holda o'rganish mumkin emas, til va madaniyat bu har doim yonma-yon ishlatiladigan bir butun tushunchadir. Chunki til jamiyat taraqqiyoti mahsuli va uning madaniyati tashuvchisidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2017- yil 19 - oktabr kuni maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish masalalariga bag'ishlangan yig'ilishdagi nutqidan.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Mirziyoyev Shavkat Miromonovichning O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaning 25-yilligiga bag'ishlangan "Konstitutsiya — erkin va farovon hayotimiz, mamlakatimizni yanada taraqqiy ettirishning mustahkam poydevoridir" nomli ma'ruzasidagi nutqidan.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ-4312-sonli "2030-yilgacha ta'limni rivojlantirish strategiyasi" qarori.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Ta'lim muassasalarida Ingliz tillarni o'qitishning sifatini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida"gi 610-son Qarori. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami. 32 (792) son, 2017. – B. 167-169
5. X.B.G'aniyevaning "Maktabgacha yoshdagi bolalarga ingliz tilini o'rgatishning zamonaviy usullari" nomli ilmiy maqola 2022

6. M.U. Ibrohimova Xorijiy tillarni o`qitishda madaniyatlararo muloqotni shakllantirish. International scientific-practical conference on the topic of "Problems and perspectives of modern technology in teaching foreign languages" Volum 2.2022

7. Jalolov J.J. Chet til o`qitish metodikasi.-T.:O`qituvchi,2016 y.